

Statens vegvesen

Bjørn Wang

Krakk - Krav til klimakutt i kontrakter

2016-2018: Krakk

2018-2019: Krakk2

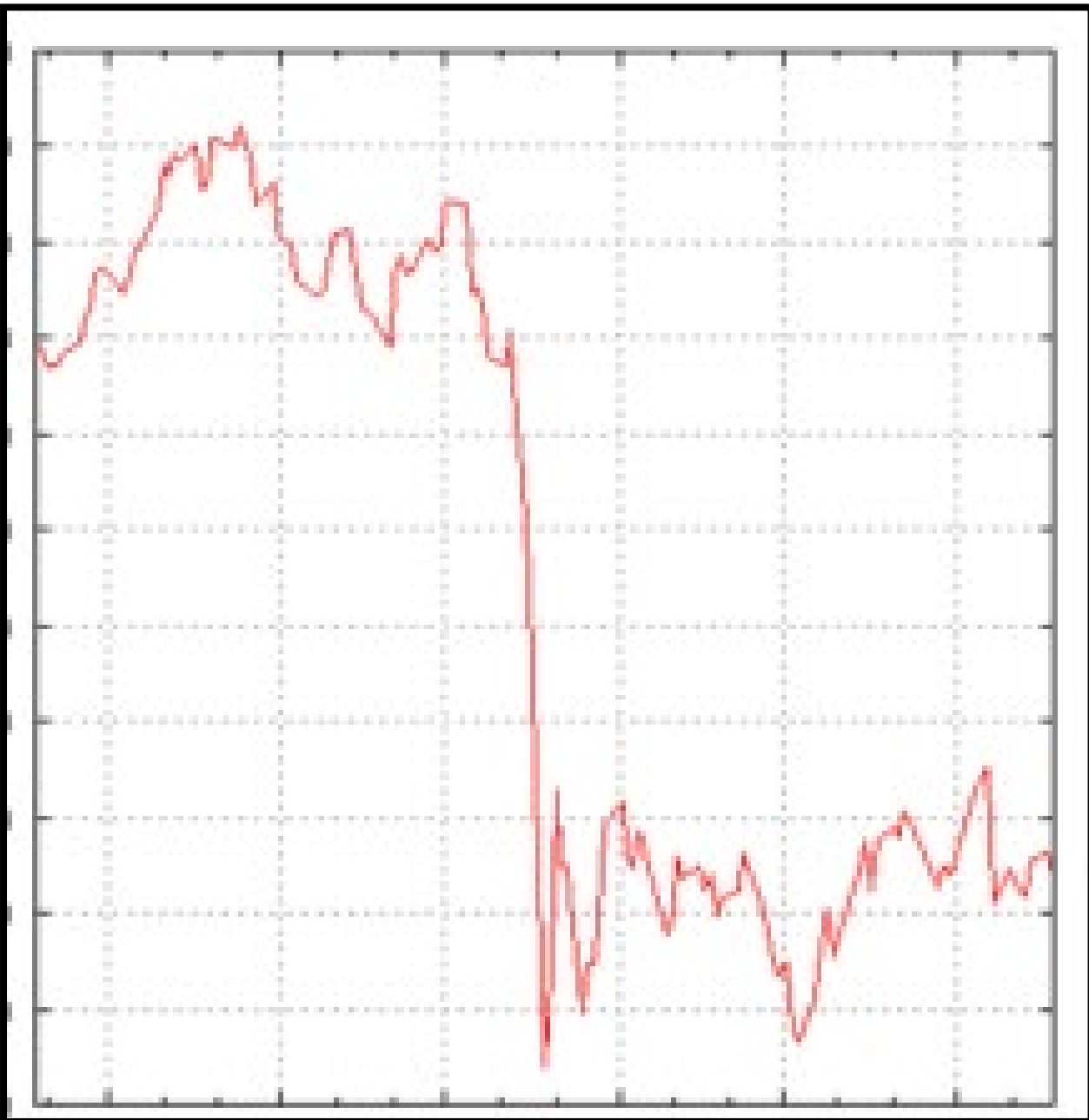
Hvorfor navnet Krakk?

Statens vegvesen

Hvorfor navnet krakk?

Det var visjonen at
vi skulle bidra til et
klimakrakk – i
positiv forstand

KraKK = Krav til
klimakutt i
kontrakter
(tidl: konkurranse-grunnlag)

Lært nåkka nytt av asfaltmiljøet

- Kossn like asfaltmiljøet kaffen?

Kanskje det viktigste?

- Samarbeid med bransjen
 - Eierforhold til klimatiltak, både hos E og hos BH
- Dele ideer – krever samarbeidsarenaer

Hva
har vi
lært?

Grunnlag

- Lov om offentlige anskaffelser
- Forskrift om offentlige anskaffelser
- Nasjonal transportplan
- Granavoldenerklæringen
- Tildelingsbrev til Statens vegvesen fra Samferdselsdepartementet
- Virksomhetsstrategi

Kunnskap:

- Grønn anleggssektor
- Klimagrunn
- Pilot-E-programmer
- Kortreist stein
- Klimavennlig betong

Klimaloven

§1 Formål

Loven skal fremme gjennomføring av Norges klimamål
Fremme åpenhet og offentlig debatt om status, retning
og framdrift

§3 Klimamål for 2030

Målet skal være at utslipp av klimagaser i 2030
reduseres med minst 40 prosent fra referanseåret 1990

Stortinget
har sagt:
Dette skal
vi gjøre:

Lov om offentlig anskaffelse...med tilpasning for SVV

§ 5.Miljø, menneskerettigheter og andre samfunnshensyn

Statens vegvesen **skal** innrette sin anskaffelsespraksis slik at den bidrar til å redusere skadelig miljøpåvirkning, og fremme klimavennlige løsninger der dette er relevant. Dette skal blant annet skje ved at Statens vegvesen tar hensyn til **livssyklus kostnader**.

Statens vegvesen kan stille egnede krav og kriterier knyttet til ulike trinn i anskaffelsesprosessen, slik at offentlige kontrakter gjennomføres på en måte som fremmer hensyn til miljø, innovasjon, arbeidsforhold og sosiale forhold, forutsatt at kravene og kriteriene har tilknytning til leveransen

Lovgiver
har sagt:
Dette skal
vi gjøre:

Forskrift om offentlig anskaffelse...med tilpasning for SVV

Lovgiver
har sagt:
Dette skal
vi gjøre:

§ 7-9. *Minimering av miljøbelastning*

Statens vegvesen **skal** legge vekt på å minimere miljøbelastningen og fremme klimavennlige løsninger ved sine anskaffelser og kan stille miljøkrav og kriterier i alle trinn av anskaffelsesprosessen der det er relevant og knyttet til leveransen.

Der miljø brukes som tildelingskriterium, **bør** det som hovedregel vektes minimum 30 prosent

Da trenger vi eksempelvis miljødeklarasjoner som grunnlag

Fra kontraktssmal:

32.5 Environmental Product Declaration (EPD) – Miljødeklarasjon

Entreprenøren skal levere stedsspesifikk EPD for følgende materialer:

- Asfalt
- Konstruksjonsbetong
- Armeringsstål

I tillegg skal entreprenøren levere EPD for alle øvrige produkter hvor det finnes EPD.
Disse skal så langt som mulig være prosjektspesifikke.

Strategiske mål 2030

Tilrettelegge for
framtidens
transportsystem

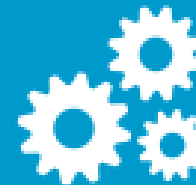
Utvikle og ta vare
på vegnettet på en
profesjonell måte

Bidra til trygge
trafikanter og sikre
kjøretøy

Fremme bærekraft
og redusere
klimagassutslipp

Styrke vår
gjennomføringsevne

Fremme bærekraft og redusere klimagassutslipp

Vårt mål er at vegtransportens og vegbyggingens samlede klimagassutslipp reduseres og at bærekraften sikres.

Hovedgrep 2018-2021

- Sørge for at bærekraft- og klimavirkninger inngår i beslutningsgrunnlag og kriterier
 - se både på direkte og indirekte klimavirkninger
- Være pådriver for arealeffektive, miljø- og klimagunstige transportløsninger, særlig i byområder
- Styrke klimakrav i kontrakter og innkjøp

Klimagassbudsjett- og regnskap

- Krav til klimagassbudsjett- og regnskap for kontrakter over 51 mill (EØS-terskelverdi). Vedtatt i ELM* 18.11.2019
- Etablere nullpunkt i 2020 for utslipp (Referanseår: 2019):
 - Utbygging
 - Drift
 - Vedlikehold
- Særlig rapportering på direkte forbruk av diesel
- VegLCA skal benyttes som verktøy for rapportering etter EFFEKT (tidligfaseverktøy)

Referanseår 2019

- 40 prosent reduksjon på anlegg
- 50 prosent reduksjon på drift

Klimapiloter på asfalt: Bonus or not bonus – that's the question

- Asfalt:
 - Testing av bonus i kontrakter Region midt og i Region øst
- Uttesting av klimabudsjett- og regnskap.
Statens vegvesen bruker VegLCA. Denne blir tilgjengelig for alle på nettet.

YIT sin erfaring med klimakontrakt

Har gjennomført asfaltkontrakt i Trøndelag der CO2 ble vektet ved tildeling i 2019:

- EPD* brukt som virkemiddel
 - Innlevert EPD med tilbud lagt til grunn
 - Oppnåelse av levert EPD kontrollert under kontrakstiden
-
- Dette har vært en spennende og viktig erfaring
 - Nytenking og krav engasjerer oss som entreprenører
 - Opplevd meget godt og konstruktivt samarbeid med byggherre

ENVIRONMENTAL PRODUCT DECLARATION

In accordance with ISO 14025, ISO 21930 and EN 15804

Eier av deklarasjonen:	YIT Norge AS
Programoperatør:	Næringslivets Stiftelse for Miljødeklarasjoner
Utgiver:	Næringslivets Stiftelse for Miljødeklarasjoner
Deklarasjonsnummer:	Viser til NEPD-1390-456-NO
Publiseringsnummer:	Ikke tildelt
ECO Platform registreringsnummer:	Ikke tildelt
Godkjent dato:	13.03.2019
Gyldig til:	01.10.2019

SVV 4-50-2019-03 Agb 11 Mobil Punkt 01A

YIT Norge AS

www.yitnorge.no

*EPD – Environmental Product Declaration (miljødeklarasjon)

I kjølvannet av vår iver...

- Krever et kontrollregime
- Nye løsninger som blir så dyre at vi selv ikke har råd

Klimakrav i kontrakt

HVORFOR KLIMAKRAV

I dag er svært mange anbud kun vekting av pris.

Ved å få inn klimakrav i kontrakt får vi:

- Mulighet for å vektes på annet enn pris alene
- Fremmet nytenkning hos oss som entreprenør
- Må til for å nå målene om utslippsreduksjon for CO2 for bransjen
- Entreprenøren får bidra til en bedre fremtid – gir en større mening med jobben

VI MÅ LIKEVEL HUSKE PÅ

- Miljø er ikke bare CO2-utslipp, men også:
 - støy
 - støv
 - lukt
- Noen krav i kontrakter og retningslinjer setter begrensninger for entreprenør
- Kompetanseheving trengs både hos byggherre og entreprenører.

Tomgangskjøring

- Tall fra maskinleverandører: 30-50 prosent tomgangskjøring på gravemaskiner
- Konsekvensene:
 - Store utslipp av klimagasser
 - Unødvendig høyt timeforbruk
 - Hyppigere serviceintervall
 - Lavere annenhåndsverdi
- Handler i stor grad om bevissthet

Koster tiltakene penger...?

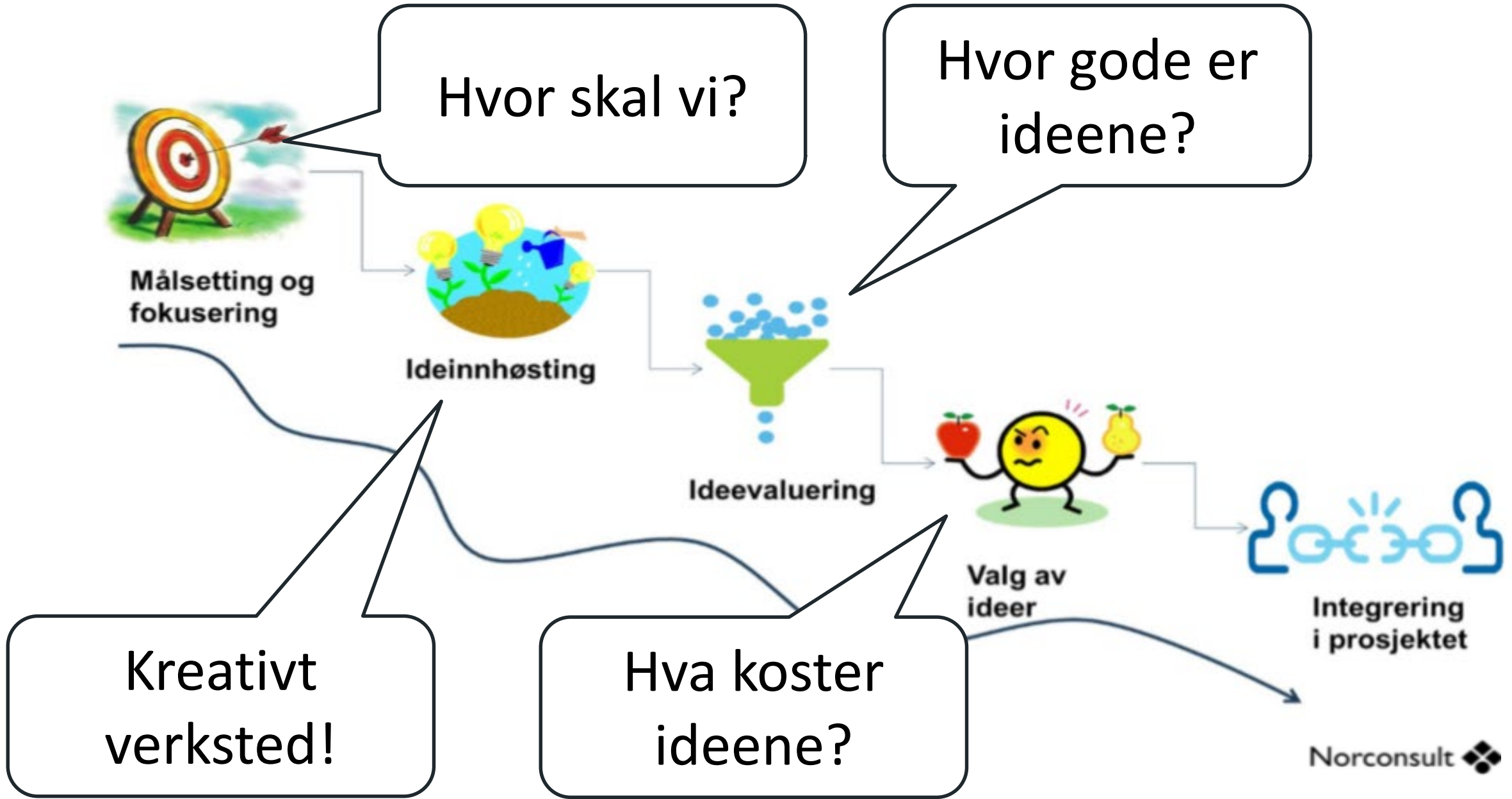
- ...da havner det på kuttlisten

Koster tiltakene penger...?

- ...hva gjør man da?

Prosessen frem til ferdigstilling

Å være en
spyd-spiss
– vi må
tørre å
gjøre feil

Hva bør arbeides videre med

- Erfaringer må deles
- Videreutvikle kontrakter – asfalt viser veg
- Samarbeidsfora
- Kompetanse

Vi trenger alle litt klimabegeistring og godt klima-omdømme 😊

